

Bestuurssamenvatting Speelplaatsen

Inhoudsopgave

Onderzoeksrapport	3
Beoordelingscriteria	3
Onderzoeksbevindingen	4
Aanbevelingen	5
Financiële analyse speelplaatsen	5
Demografische analyse	6

Bijlagen (samenvattingen van)

Veldwerkonderzoek	8
Bevindingen formeel speelaanbod	9
Bevindingen formeel sportaanbod	10

Onderzoeksrapport

Bureau Speelplan heeft in het najaar 2023 een onderzoeksrapport opgeleverd van de openbare speel- en sportplekken in de gemeente. Het doel van het (veld)onderzoek was het in kaart brengen van de bespeelbaarheid en kwaliteit van de speel- en sportplekken in onze openbare ruimte.

Naast een samenvatting uit het onderzoeksrapport bevat deze bestuurssamenvatting een financiële analyse van de speelplaatsen en een demografische analyse van het aantal kinderen/jongeren. De bevindingen uit het onderzoeksrapport worden, voor zover relevant, gebruikt als input voor het op te stellen nieuwe beleidsplan. Het volledige onderzoeksrapport is als bijlage bij de raadsbrief gevoegd.

Beoordelingscriteria

De speelplekken zijn beoordeeld op de volgende criteria:

- **Situering** - Ligging, zichtbaarheid, omvang, beschutting, bereikbaarheid, geluid(soverlast). Hierbij wordt gekeken naar het beoogde doel van de plek (doelgroep, type spel, capaciteit) en de ligging in de buurt. Past het wel op de locatie, is er voldoende ruimte voor het beoogde spel, kunnen kinderen hier zelfstandig komen en is de plek ook bereikbaar met bijvoorbeeld een rolstoel?
- **Inrichting** - Uitdaging, speelwaarde, verblijfswaarde, variatie, ruimte. Is de inrichting uitdagend genoeg voor de doelgroep om zich hier langere tijd te vermaken? Bij de grotere plekken wordt de verblijfswaarde ook beïnvloed door de aanwezigheid van bankjes (niet vol in de zon), of een watertappunt. Qua spelen is het belangrijk dat er voldoende speelvormen zijn voor het beoogde doel van de plek en dat er goed samengespeeld kan worden, ook als je een handicap hebt.
- **Huidige staat** - Onderhoud, slijtage, verwerking, vandalisme, zwerfafval. Hoe ligt de speelplek erbij? Hier wordt vooral gelet op de aantrekkelijkheid van de speelplek. Dit betreft geen veiligheidsinspectie.
- **Klimaatbestendigheid** - Beschutting (schaduw), vegetatie, wateropvang en -afvoer. Hoe goed kan de plek omgaan met extremen in het klimaat? Hierbij wordt vooral gelet op het aspect verkoeling. Plekken waar voldoende beschutting is door bomen of beplanting en waar vooral gewerkt is met natuurlijke ondergronden (gras, zand, houtsnippers).
- **Inclusiviteit** - Ondergronden, paden, omheiningen, drempels, speelaanleidingen en -toestellen. Hoe goed kunnen mensen met verschillende beperkingen spelen op de plek? De mate van inclusiviteit wordt beoordeeld afhankelijk van de toegankelijkheid van de locatie en de toestellen en de aanwezigheid van bespeelbare speelaanleidingen en speeltoestellen (soms speciaal ontworpen voor mensen met een beperking).

Onderverdeling in leeftijden

Tijdens het veldwerk is gekeken naar de beoogde doelgroep van elke locatie. Dit geeft een beeld van de mogelijkheden die kinderen hebben om binnen de woonomgeving en bewegingsruimte van het kind speelruimte te vinden die aansluit op de speelwaarden passend bij de leeftijd. Bij het bepalen van een doelgroep wordt gekeken naar het huidige aanbod op de speelplek. Bij sportplekken is aanvullend gekeken naar de beschikbare ruimte en de ligging binnen de woonomgeving.

Onderzoeksbevindingen

De gemeente telt 91 formele, openbare speelplekken met speel- en sporttoestellen verspreid over vijf dorpen. Het aanbod bestaat uit 55 kleine speelplekken, 17 buurtspeelplekken (waarvan vier schoolpleinen), 2 wijkplekken, 13 sportplekken waar een vorm van sport wordt aangeboden en 4 speelhoeken.

Speelaanbod

Het speelaanbod in de gemeente Stadskanaal bestaat voornamelijk uit kleine speelplekken. Enkele wijken hebben een eigen buurtplek (zoals Vogelwijk en Alteveer). De kleine speelplekken zijn traditioneel ingericht met speeltoestellen. De meeste plekken hebben een veerwip en een glijbaan, waardoor er weinig variatie is tussen verschillende plekken. De doelgroep van de speelplekken is gefocust op kinderen van 4 tot 8 jaar oud.

Er is in de hele gemeente slechts één natuurlijke speelplek. Door het aantal natuurlijke speelplekken uit te breiden, wordt de klimaatbestendigheid niet alleen beter, maar komt er ook meer variatie in de speelplekken en wordt het uitdagender en uitnodigender om buiten te spelen.

Sporten en bewegen

Het sportaanbod wordt meestal gecombineerd met spelen op de speelplekken. Er is in de gemeente Stadskanaal in iedere wijk wel een sportplek, sporthoekje of een speelplek met sportaanleiding. In drie wijken is een grote sportplek aanwezig, waar meerdere sporten op een plek worden aangeboden. De meest voorkomende sporten zijn voetbal (28x) en basketbal (20x). Op de plekken waar basketbal wordt aangeboden staat meestal een losse basket. Er is op zeven plekken mogelijkheid om te tafeltennissen. Op twee plekken is een calisthenics-toestel aanwezig. In Musselkanaal is de enige jeu-des-boulesplek van de gemeente. Het sportaanbod is voornamelijk gericht op kinderen jonger dan 12 jaar, omdat er op de meeste plekken minidoeltjes staan.

Inclusiviteit

In de gemeente Stadskanaal is geen speelplek of sportplek inclusief ingericht voor inwoners met een beperking. Er is in de inrichting geen rekening gehouden met de toegankelijkheid van de speelplekken: verharde paden naar de speeltoestellen ontbreken, de speelplekken worden omsloten door hoge opsluitbanden en de ondergronden bestaan voornamelijk uit zand en gras. Geadviseerd wordt om in ieder geval de aanwezige buurtplekken inclusief en toegankelijk te maken voor inwoners met een beperking.

Klimaatbestendigheid

Op klimaatbestendigheid scoort de gemeente Stadskanaal goed. De meeste speelplekken hebben een natuurlijke speelondergrond, zoals gras of zand. De speelplekken zijn over het algemeen goed beschermt en bieden voldoende schaduw. De gemeente is erg groen, met veel bossages, struiken, plantsoenen en water. Dit bevordert zowel de klimaatbestendigheid (opname van water en schaduw) als biodiversiteit en bespeelbaarheid van de gemeente (ravotten en hutten bouwen).

Informeel spelen

In Stadskanaal en de omliggende dorpen is veel ruimte voor informeel spel. Er zijn veel groenstroken, bespeelbare struiken en bosjes, de straten zijn rustig en autoluw, wat zorgt voor voldoende informele speelruimte. Wat hier echter een uitzondering op is, zijn de woningen die grenzen aan het Stadskanaal. Hier is weinig ruimte voor informeel spel. De groenstroken die aan het water grenzen zijn niet bespeelbaar, omdat ze erg smal zijn en aflopen. Ook de stoep is te smal voor spel van kinderen. De meeste woningen in de gemeente beschikken over een tuin, waar vaak ook speeltoestellen in te vinden zijn. Hier zullen kinderen ook kunnen spelen.

Scholen

Van alle schoolpleinen zijn er vier in het beheer van de gemeente. De meeste schoolpleinen in de gemeente zijn semi openbaar toegankelijk, omdat de schoolpleinen niet volledig zijn afgesloten. Deze schoolpleinen kunnen in meerdere wijken (bijvoorbeeld Maarsveld) functioneren als buurtplek. Dit is een noodzakelijke aanvulling op het openbare aanbod waarin buurtplekken ontbreken. Participatieonderzoek moet uitwijzen of de schoolpleinen ook echt zo functioneren.

Wanneer de situatie verandert en de schoolpleinen niet meer openbaar toegankelijk zijn, is het verstandig om opnieuw te kijken of het speelaanbod in de verschillende wijken nog toereikend is voor de inwoners.

Aanbevelingen

Bureau Speelplan heeft op basis van het uitgevoerde onderzoek de volgende aanbevelingen gedaan.

1. Meer variatie creëren in de inrichting van de speelplekken. Bij herinrichting van de speelplekken kijken naar de omliggende speelplekken. Zorgen dat er meer variatie is in speeltoestellen en speelaanleidingen. Hierin hoeft niet altijd gekozen te worden voor speeltoestellen, maar kunnen speelplekken ook omgevormd worden tot groene ontmoetingsplekken of natuurlijke plekken. Deze kunnen ingericht worden met speelaanleidingen, zoals boomstammen, klimbomen of zwerfkeien.
2. Sportaanbod vergroten voor de doelgroep 12+ en meer variatie in het aanbod, zoals urban sports als calisthenics of freerunnen.
3. Investeren in inclusiviteit door de toegankelijkheid en het aanbod van inclusieve toestellen van de buurtplekken te verbeteren.
4. Het aanbod voor specifieke doelgroepen verbeteren: meer ruimte voor sporten en ontmoeten toevoegen voor jongeren meer ruimte voor sporten en ontmoeten toevoegen voor volwassenen.

Financiële analyse speelplaatsen

Bureau Speelplan heeft een raming gemaakt van de vervanging van de speelplaatsen (totaal 91) in 15 jaar en de daarbij behorende jaarlijkse kosten.

Richtbedrag per wijkplek € 120.000 x 2	€ 240.000,00
Richtbedrag per buurtplek € 60.000 x 13	€ 780.000,00
Richtbedrag per schoolplein € 60.000 x 4	€ 240.000,00
Richtbedrag per sportplek € 30.000 x 7	€ 210.000,00
Richtbedrag per kleine speelplek € 30.000 x 55	€ 1.650.000,00
Richtbedrag per speelhoekje € 10.000 x 4	€ 40.000,00
Richtbedrag per kleine sportplek € 10.000 x 6	€ 60.000,00

Totaal gaat het dan om een bedrag van **€ 3.220.000,00**

Ter indicatie de vervangingskosten

Investering per jaar, o.b.v. vervangingscyclus 15 jaar € 214.667,00

De daarbij horende jaarlijkse onderhoudskosten worden geraamd op 4% van het areaal € 70.840,00

Jaarlijks benodigd budget voor vervangingen en onderhoud: € 285.507,00

De huidige waarde van onze huidige speeltoestellen en ondergronden wordt geraamd op:

Geschatte waarde speeltoestellen (40%) € 1.288.000,00

Geschatte waarde speelondergronden (15%) € 483.000,00

Geschatte waarde speelplekken € 1.771.000,00

Verder geeft Bureau Speelplan nog een indicatie van overige kosten die aan de orde kunnen zijn bij het aanpakken van de speelplaatsen. Deze zijn:

Kosten voor opruiming/verwijdering (10%) € 322.000,00

Kosten voor grondwerk/meubilair (15%) € 483.000,00

Kosten voor proceskosten (ontwerp & participatie) (20%) € 644.000,00

Het budget dat jaarlijks beschikbaar is voor de speelplaatsen bedraagt circa € 160.000,00.

Van dit bedrag worden, naar schatting, de inspecties (€ 9.000,00) uitgevoerd, de speeltoestellen van onderhouden (€ 70.000,00) en speeltoestellen vervangen (€ 81.000,00).

Demografische analyse

Om te bepalen of er voldoende speelaanbod is per dorp, is er gekeken naar de demografische gegevens van de gemeente.

In de gemeente Stadskanaal wonen ongeveer 32.000 inwoners (peildatum januari 2025).

o 14% valt binnen de leeftijdscategorie 0-15 jaar.

o 11 % valt binnen de leeftijdscategorie 15-25 jaar.

Alteveer:

o ± 1.000 inwoners

o Waarvan ± 160 kinderen in de leeftijdsgroep 0-15 jaar (16%).

o Er zijn 2 speel- en sportplekken. ± 80 kinderen per locatie.

Onstwedde:

o ± 3.000 inwoners

o Waarvan ± 440 kinderen in de leeftijdsgroep 0-15 jaar (15%).

o Er zijn 4 speel- en sportplekken. ± 110 kinderen per locatie.

Stadskanaal:

o ± 19.000 inwoners

o Waarvan ± 2500 kinderen in de leeftijdsgroep 0-15 jaar (13%).

o Er zijn 66 speel- en sportplekken. ± 38 kinderen per locatie.

Mussel:

o ± 1.500 inwoners

o Waarvan ± 270 kinderen in de leeftijdsgroep 0-15 jaar (18%).

o Er zijn 2 speel- en sportplekken. ± 135 kinderen per locatie.

Musselkanaal:

o ± 7.300 inwoners

o Waarvan ± 1.000 kinderen in de leeftijdsgroep 0-15 jaar (14%).

o Er zijn 18 speel- en sportplekken. ± 56 kinderen per locatie.

Holte:

o ± 140 inwoners

o Waarvan ± 20 kinderen in de leeftijdsgroep 0-15 jaar (14 %).

o Er is één speelplek. $\pm$ 20 kinderen per locatie.

Hoewel demografische gegevens een indicatie geven van de opbouw en vraag, is het geen leidend gegeven. Kinderen spelen immers niet per definitie daar waar ze wonen. Zo spelen (jonge) kinderen vaak rondom school, opvang of bij opa en oma. Jongeren en volwassenen leggen weer gemakkelijk grotere afstanden af om af te spreken.

In dit onderzoek zijn demografische gegevens daarom vooral meegenomen als indicatie van de huidige vraag. Omdat speelplekken meestal voor langere tijd worden aangelegd verdient het aanbeveling altijd verder dan alleen naar dit gegeven te kijken.

Veldwerk onderzoek

91 formele locaties bezocht

Type locaties

- 55 kleine speelplekken
- 17 Buurtplekken (waarvan 4 schoolpleinen)
- 2 Wijkplekken
- 13 Sportplekken
- 4 Speelhoekje

Beoordeling

- Situering
- Inrichting
- Huidige staat
- Klimaatbestendigheid
- Inclusiviteit

Speelbuurt

Kinderen 2 tot 8

Informele beweegruimte

Parken, stoepen, pleintjes, bosjes en plantsoenen

Bevindingen formeel speelaanbod

Bevindingen

- Veel kleine speelplekken
- Niet elke speelbuurt heeft een buurtplek
- Traditioneel ingericht (veel dezelfde toestellen)
- Focus op 4 tot 8 jaar
- Geen goede inclusieve speelplekken, soms wel toegankelijk
- Goede klimaatbestendigheid en ligging

Bevindingen formeel sportaanbod

Bevindingen

- Vaak een combi tussen sport en spel
- Iederen wijk/ kern is een vorm van sport aanwezig
- Voetbal en basketbal wordt het meeste aangeboden
- Veel losse baskets, zonder belijning voor 3x3 basketbal
- Veel kleine voetbaldoeltjes (12- doelgroep)

